

KRALJEVINA JUGOSLAVIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU

INDUSTRIJSKE SVOJINE

KLASA 68 (2)

IZDAN 1 APRILA 1938.

PATENTNI SPIS BR. 13978

Nikolić K. Nikola, Beograd, Jugoslavija.

Zatvarač za prozor.

Prijava od 30 decembra 1935.

Važi od 1 juna 1937.

Poznato je da su danas u upotrebi uglavnom prozorski zatvarači kod kojih se šipka zatvarača okreće oko svoje dužinske osovine, pri čemu na njoj namešteni zubi zalaze u udubljenja izvedena na prozorskom ramu, i zatvarači od dvaju šipki, koje su obe sa po jednim svojim nazubljenim krajem u vezi sa jednim zupčanicom, čijim se okretanjem postiže uzdužno pomeranje šipki u suprotnim pravcima, te tako njihovi drugi krajevi zalaze u udubljenja na gornjoj i donjoj strani prozorskog rama. Ta dva sistema prozorskih zatvarača, čiji su tipovi t.z. »espanjoleta« i »trib«, imaju svoje nedostatke. Kod »espanjoleta« postoji uvijanje metalne šipke — »torziranje« — i izvijanje prozorskog krila, zbog čega se dešava da zub na šipci zatvarača »preskoči« svoje udubljenje na ramu. Kod »triba«, pored nepodesnosti za fabričaku, kod upotrebe postoji opasnost da se izgubi potrebna jednovremenost u pomicanju obeju šipki, te da jedan kraj prozora bude zatvoren a drugi ne.

Prema pronalasku ti nedostaci treba da budu otklonjeni time, što je predviđeno samo jedna šipka, te su time uglavnom izbegnuti nedostaci »triba«, ali koja se ne okreće oko svoje dužinske osovine, već se pomiče u smislu svoje dužine a uvek samo u jednom pravcu, čime su izbegnuti nedostaci »espanjoleta«.

Na sl. 1 dat je izgled prozora sa nameštenim zatvaračem prema pronalasku. Na sl. 2 dat je izgled onog dela prozorskog krila u koji se smešta zatvarač. Sl. 3—5a daju nekoliko varijanti izvođenja.

Šipka 1 sl. 2 smeštena je u žljebu 3 na prozorskom krilu. Na jednom ma kom

mestu svoje dužine jedan deo šipke je snabdeven zupcima 2. Prema tom mestu u proširenju 4 žljeba 3 smešten je nazubljeni točkić 5 čija se osovinu završava ručicom 6 (v. i sl. 1). Jedan kraj šipke 7 je ravan a drugi je snabdeven poprečno nameštenim valjčićem 8 ili je izveden u vidu kakvog profila (v. sl. 4a i 5a). Na prozorskom ramu, naspram tog drugog (na crtežu gornjeg) kraja šipke pričvršćen je jedan hvatač u obliku dvokrake viljuške 9 (sl. 1 — v. i sl. 3 i 3a). Umesto toga hvatača može biti u samom prozorskom ramu predviđeno udubljenje 10 (sl. 4) ili 11 (sl. 5), koje je pokriveno metalnom pločicom 12 (sl. 4) ili 13 (sl. 5).

Okretanjem ručice 6 preko zupčanika 5 postiže se pomicanje šipke 1 u žljebu 3 u smislu njene dužine a u pravcu naviše ili naniže. Kada je šipka maksimalno podignuta, krilo se priklapi. Valjčić 8 se tada nalazi iznad viljuške 9 (sl. 1) a donji kraj šipke 7 iznad udubljenja 14 na donjem delu prozorskog rama. Okretanjem ručice 6 na desno povlači se šipka 1 naniže zbog čega njen donji kraj 7 ulazi u udubljenje 14, a valjčić 8 na gornjem kraju zalazi za vrhove viljuške 9, dok samo telo šipke zalazi između krakova viljuške. Time je prozor zatvoren a otvaranje se opstigne suprotnom radnjom.

Umesto viljuške 9 na gornjem poprečnom delu prozorskog rama može biti predviđeno udubljenje pokriveno metalnom pločom (sl. 4 i 5), koja je razrezana u obliku koji odgovara profilu gornjeg kraja šipke (sl. 4a i 5a). Kada zbog priklapanja prozorskog krila gornji kraj šipke ude kroz odgovarajući prerez u udublje-

nje, pomicanjem šipke naniže postiže se azlaženje profilisanog vrha šipke iza pločice, čime je onemogućeno otvaranje prozora bez podizanja šipke.

Naravna stvar da mehanizam koji služi za pomicanje šipke 1 u žljebu 3 može biti različit. Osim prikazanog načina, pomicanje se može vršiti, kao kod običnog šipa, pomoću jednog dugmeta ili neke proste ili preklopljive ručice direktnim dejstvom na šipku. Zatim može doći u obzir i poluga čiji je radni kraj nazubljen i svojim zupcima azhvata zupce na šipci zatvarača. To može biti i obična poluga spojena sa šipkom na kakav bilo zglobov, itd.

Prikazani zatvarač za prozor jednostavan je kako za fabričaku tako i za rukovnje i sigurniji je od ostalih. Na gornjem poprečnom delu prozorskog rama nameštena viljuška 9 može imati potrebnu dužinu, tako da i maksimalno krivljenje prozorskog krila ipak ne onemoguću zatvaranje, jer će zbog dužine viljuške 9 valjičić 8 na šipci zatvarača uvek preći vrhove viljuških krakova, a strmina gornje ivice 15 (sl. 3a) viljuških krakova pripomoći će silaženju valjičića 8 do donje granice.

Na slici 6—9 pretstavljene su još dve varijante toga zatvarača.

Šipka 1 (sl. 6) snabdevena je na svom donjem kraju vijkom 16, koji je smešten u maticu 17. Matica 17 je spojena sa ručicom 18, koja na svom drugom kraju, s druge strane osovine okretanja, nosi zub 19 (v. i sl. 7). Prebacivanjem ručice 18 u horizontalnoj ravni s leva na desno postiže se okretanje matice 17, koja dejstvom na vijak 16 šipke 1, podiže šipku 1 naviše, te njen vrh zalazi pod kariku 20 učvršćenu na gornjem poprečnom delu prozorskog rama, dok jednovremeno zub 19 na ručici zatvarača opisuje luk od 180° i zalazi u udubljenje 21 na donjem poprečnom delu prozorskog rama.

Na sl. 8 i 9 šipka 1 podiže se pomoću dejstva zupčanika 22, čije se okretanje postiže prebacivanjem ručice 23 u vertikalnoj ravni s leva na desno, i čijim se okretanjem preko zubaca 25 na šipci 1 ista pomiče. Na osovini zupčanika 22 (v. i sl. 9), na suprotnoj strani od ručice 23, učvršćen je jezičak 24, koji opisuje luk prilikom okretanja ručice i zupčanika. Kada se prozorsko krilo priklupi, prebacivanjem ručice 23 s leva na desno, postiže se preko zupčanika 22 podizanje šipke 1 naviše i zalaženje njenog vrha pod kariku 26 na gornjem poprečnom delu rama a jezičak 24 jednovremeno opisuje luk od 180° i zalazi u udubljenje 27 na donjem poprečnom delu prozorskog rama.

Kod ovih dvaju varijanti umesto karika 20 i 26 može se upotrebiti viljuška ili koji prorez iz prve varijante (sl. 1—5), pa da se zatvaranje vrši svlačenjem umesto podizanjem šipke 1.

Patentni zahtevi:

1) Zatvarač za prozor naznačen time, da se iz jednog komada sastojeća zatvaračka šipka (1) u žljebu prozorskog krila (3) na koji bilo poznati način, ili kojim bilo poznatim mehanizmom može pomicati u pravcu svoje dužine, pri čemu kod pomicanja u ma kom od dva moguća pravca, jedan kraj šipke (8), snabdeven kakvim poprečno postavljenim valjičićem zalazi za/na suprotnu stranu okrenute vrhove jedne viljuške (9), utvrđene na poprečnom delu prozorskog rama, dok jednovremeno drugi ravan kraj šipke (7), zalazi u udubljenje (14) na drugom suprotnom poprečnom delu prozorskog rama.

2) Zatvarač za prozor prema zahtevu 1, naznačen time, što jedan kraj šipke, umesto poprečno nameštenim valjičićem 8, može biti snabdeven kakvim bilo profilom (sl. 4a i 5a), kome odgovara profilisani otvor na udubljenju izvedenom na poprečnom delu prozorskog rama (sl. 4 i 5), tako da posle zalaženja šipke kroz otvor u udubljenje i posle opmicanja šipke naniže, profilisani vrh šipke zađe iza pločice na kojoj je obrazovan otvor.

3) Zatvarač za prozor prema pat. zahtevu 1 naznačen time, što šipka 1 može biti snabdevena na jednom svom kraju vijkom 16, koji je smešten u maticu 17, spojenu sa ručicom 18, koja se nalazi ispod prozorskog krila i koja je ručica na suprotnom kraju snabdevena zubom 19, tako da se prebacivanjem ručice 18 u horizontalnoj ravni postiže jednovremeno podizanje šipke 1 radi zatvaranja gornjeg kraja prozora i zalaženje zuba 19 u udubljenje 21 na donjem poprečnom delu prozorskog rama, radi zatvaranja donjeg kraja prozora.

4) Zatvarač za prozor prema pat. zahtevu 1 i 3 naznačen time, što šipka 1 na donjem kraju može biti na jednom delu nazubljena 25 tako, da se ti zubi zahvataju sa zupčanicom 22, na čijoj se osovini još nalaze ručica 23 i jezičak 24, pri čemu se prebacivanjem ručice u vertikalnoj ravni postiže pomicanje šipke 1 naviše, radi zatvaranja gornjeg dela prozora, i jednovremeno zalaženje jezička 24 u udubljenje 27 na donjem poprečnom delu prozorskog rama, radi zatvaranja donjeg kraja prozora.

